

Drachtige koeien bepalen succes in Texas

Koeien drachtig krijgen is een van de belangrijkste bezigheden van het Amerikaanse bedrijf Overwhere Holsteins. Strakke protocollen zijn daarom ingevoerd en leveren de familie Osinga een drachtigheidspercentage na eerste inseminatie op van 38 procent. Fokkerij is niet meer aan de orde: al vier jaar lang krijgen alle 1200 melkkoeien een angusvleesstier als partner.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

Het is stil in de jongveestallen van Frans, Margreet en hun kinderen Hidde-Jan, Jessica en Annemarie Osinga in het Amerikaanse plaatsje Dublin in Texas. Naast de 1200-koppige melkveestapel is er geen pink te zien en liggen er alleen bij kleine kalverhutjes een aantal eenkleurig bruine kruisingkalfjes.

Het runnen van een groot melkveebedrijf zonder jongvee blijkt een bewuste keus. 'Sinds vier jaar insemineren we alle koeien met angusstieren', zo legt Frans (56) uit. 'Dankzij de opkomst van gesekt sperma is er veel jongvee in de VS, waardoor de prijzen van gebruiksvee de laatste jaren erg laag zijn. Bovendien levert een anguskruisingstierkalf twee dagen na geboorte omgerekend 150 euro op, terwijl je moeite moet doen om 25 euro te krijgen voor een holsteinstierkalf.'

Frans Osinga blijkt meteen bij aanvang van het gesprek een melkveehouder met een zakelijke blik. 'Het opfokken van een kalf tot vaars kost ongeveer

BEDRIJFSPROFIEL

naam bedrijf	Overwhere Holsteins
eigenaren	Hidde-Jan, Kali, Margreet, Frans en Jessica Osinga
aantal dieren	1200 melkkoeien
grond in gebruik	440 hectare
tussenkalftijd	395 dagen
dracht na eerste ins.	38 procent

ook over de kansen die er zijn in de Verenigde Staten. Frans is geboren in Amerika, zijn vader Hidde emigreerde in 1955 en trouwde er een Amerikaanse vrouw. Maar de familie verhuisde weer terug naar Friesland, waar van 1975 tot 1991 in het Friese Nij Beets werd geboerd. Vader Hidde paste Amerikaanse ideeën toe op zijn bedrijf en zeker qua fokkerij werd de stalnaam Overwhere Holsteins dankzij de eigenzinnige Hidde een begrip in Nederland. Zo zijn de koe-families achter stieren als Lorenzo en Lucky Leo afkomstig van Osinga.

Van Friesland terug naar de VS

‘Ik was dertien toen we teruggingen naar Nederland’, vertelt Frans. ‘Opgroeien in Nederland was schitterend, ik ben er met plezier naar school gegaan, maar ik heb altijd gezegd: ik ga ooit terug naar de VS. Ik voelde me meer Amerikaan dan Hollander en de kansen om er te boeren waren veel groter.’ Frans boerde een aantal jaren met zijn vader in Nederland, maar besloot op 26-jarige leeftijd in Texas een bedrijf te huren om koeien te gaan melken. Zijn vader en later ook zijn broers zouden hem volgen met een nieuwe emigratie van Friesland naar de VS. ‘Ik kende Vermont, waar ik geboren ben, van de lange winters, dat wilde ik niet. In Texas was het warmer en waren er kansen om voor weinig geld te starten. Ik huurde voor 700 euro een plek waar een vierstands-visgraatmelkstal was en vijf koeien rondliepen.’ Frans kocht er meteen 40 koeien bij en al het verdiende geld werd geïnvesteerd in koeien. Het vliegwiel begon te draaien en in 1995 bouwde Frans als een van de eerste boeren in de regio een ligboxenstal voor 500 koeien. ‘Boeren hadden hier geen stal, hooguit een overkapping tegen de hitte. Maar het eerste jaar dat ik

1300 euro, terwijl ik voor 900 euro vers afgekalfde vaarzen kan uitzoeken zoveel als ik wil. De keus om veevervanging via aankoop te regelen heeft ons afgelopen vier jaar veel geld bespaard.’

Het aankopen van vee heeft als neveneffect dat Osinga zuinig is op zijn koeien. ‘Afgelopen jaar was het afvoerpercentage 28 procent. Dat is voor Amerikaanse begrippen laag, dat ligt normaal op 34 procent.’ Toch is een laag afvoerpercentage geen doel op zich. ‘De belangrijkste reden voor afvoer is hier productie. Koeien moeten voldoende melk blijven geven, het voer is te duur om daar te weinig mee te doen. Wanneer een koe bij zestig dagen dracht minder produceert dan 22 kg melk, gaat ze weg. Een hoge productie is noodzakelijk om de lage melkprijs te overleven. Bedrijven die het niet lukte om gemiddeld meer dan 70 pond, ongeveer 28 kg melk per dag, uit een koe te halen, zijn hier inmiddels wel gestopt.’

Een gesprek met de familie Osinga gaat al snel over het harde bestaan voor melkveehouders, maar beslist

De kruislingen worden verkocht en opgefokt tot ongeveer een half jaar. Daarna worden ze verkocht naar speciale afmestbedrijven

startte, regende het elke dag. Het was overal modder en we hadden veel mastitis. Ik had al snel door dat een stal noodzakelijk was voor echt goede resultaten.' Osinga bouwde een stal met dichte vloeren, die hij 'flushte', ofwel schoonspoelde, tijdens de melkbeurten. Sinds 2000 worden de vloeren schoongeschoven en wordt de mest meteen opgezogen met een vacuümesttank. 'Dat scheelt een handeling en mestopslag. In de winter rijden we de mest meteen uit over het maisland, in de zomer over het grasland', zo legt Osinga uit.

Helft melkgeld gaat naar voerkosten

Het bedrijf groeide naar de huidige 1200 koeien. Osinga kocht nog een tweede bedrijf waar zijn jongere broer Jonathan nu 750 koeien melkt. De laatste jaren investeerde Frans wel in land, zodat hij inmiddels 200 hectare bezit en nog 240 hectare huurt. 'Het verdienmodel waarbij je al het voer kon laten aanvoeren en alleen maar goed hoefde te melken, werkte op een gegeven moment niet meer. De prijs van goed luzernehooi is verdrievoudigd sinds de eeuwwisseling, waardoor zelf voer telen noodzakelijk is geworden. Er gaan de laatste jaren boten vol met

luzernehooi naar China en ook de hogere brandstofprijzen drijven de voerprijzen op.'

Volgens Osinga gaat momenteel 51 procent van het melkgeld op aan voerkosten. 'Daarom zijn we heel secuur op het samenstellen van het rantsoen. Hidde-Jan voert bijna altijd, het is belangrijk dat we goed weten wat we doen.' Een hoog aandeel zetmeel staat centraal in het rantsoen. 'Ons rantsoen bevat 32 procent zetmeel en 15,2 procent eiwit. Dat eiwitniveau vinden veel boeren hier te laag, maar wij merken dat de koeien gezonder blijven en sneller drachtig zijn bij een rantsoen met veel energie en minder eiwit.'

Het rantsoen is voor alle koeien, op de droge koeien na, gelijk en bevat snijmais, perspulp, maisvlokken, soja, katoenzaad, raapzaadschroot en haverhooi. Dat levert een dagproductie op van ongeveer 36 kg melk met 3,7 procent vet en 3,2 procent eiwit bij drie keer per dag melken. In de hete zomer kan de productie tien procent lager liggen.

Focus op droogstandsgroep

De groep van 85 verse koeien krijgt hetzelfde rantsoen. 'De hoogte van de melkproductie wordt in de droogstand

Van de melkveestallen zijn de lengtegevels open voor voldoende ventilatie

De kalveren verblijven twee dagen bij Osinga

bepaald, niet tijdens de lactatie', zo stelt Frans. 'Wij leggen daarom veel nadruk op een goede droogstand en dat begint met alle koeien droogzetten met antibiotica.' Tijdens het droogzetmoment krijgen de koeien een vaccinatie waarmee ze geënt worden tegen tal van ziekten, waaronder bvd. Na het droogzetten gaan de koeien naar buiten, het land in. 'Door de stress – de koeien moeten ineens een deel van het rantsoen zelf ophalen uit de weide – en ook door het vele bewegen drogen de koeien snel op', zo is de ervaring. Drie weken voor de afkalfdatum gaan de koeien weer naar binnen en krijgen ze een rantsoen dat al veel lijkt op het melkveerantsoen. 'Twee dagen voor afkalven beginnen ze minder te vreten. Wat ze eten, moet daarom energierijk zijn', zo legt Osinga uit.

Pas als de koe zichtbaar kalft, gaat de koe in een aparte afkalfbox. Meteen na afkalven komt ze in de groeiverse koeien, waar 120 ligboxen zijn voor maximaal 85 dieren. 'Onderbezetting is de eerste tijd heel belangrijk. Je moet zorgen dat ze in alle ruimte en rust maximaal voer kunnen opnemen en kunnen liggen. En aan dat rantsoen moet je geen hooi of structuur toevoegen, dat verdunt de energiedichtheid.'

Belangrijkste moment van de dag

Iedere dag wordt de groep verse koeien gecontroleerd, net zoals alle koeien 's morgens na het melken om 6.00 uur allemaal vastgezet worden aan het voerhek. 'Dit is het belangrijkste moment van de dag. Samen met de inseminator bekijk ik welke koeien we tochtig moeten spuiten, insemineren of waarbij we een spiraal moeten plaatsen. De winstgevendheid van een bedrijf draait om drachtige koeien.'

Osinga hanteert dan ook strakke protocollen. Zo worden alle koeien op dag 35 en dag 56 na afkalven tochtig gespoten. Op dag 68 gebeurt dat opnieuw, waarna ze op dag 72 worden geïnsemineerd. 35 dagen later volgt er een drachtigheidcheck. Is de koe niet drachtig, dan krijgt ze een spiraal. Na het verwijderen ervan

Grote ventilatoren houden het klimaat in de stal aangenaam

wordt ze zeven dagen later tochtig gespoten en geïnsemineerd. Eventueel wordt voor een tweede maal een spiraal geplaatst om de koe alsnog drachtig te krijgen. Het drachtigheidspercentage na eerste inseminatie is 38 procent en dat is voor Texaanse begrippen bovengemiddeld. 'Ik wil het tochtig en drachtig worden niet aan het toeval overlaten', zo reageert Osinga op het hormoongebruik. 'Ik word onrustig als er koeien zijn die lang genoeg gemolken worden, maar nog altijd niet geïnsemineerd zijn. Te laat drachtig geeft te vette koeien met alle negatieve gevolgen. Een korte tussenkalftijd bepaald het rendement van een bedrijf.'

Uniforme koppels dankzij genomics

Over de stierkeuze hoeft Osinga niet meer na te denken: alle koeien krijgen immers een angusstier als partner. Is dat niet jammer van alle fokkerij-inspanningen uit het verleden? Frans schudt het hoofd. 'Het gaat hier wel om geld verdienen. Afgelopen jaar hadden we een slechte melkprijs van omgerekend minder dan 30 eurocent per liter, daarmee konden we net break-even draaien. We zitten nu weer op 33 cent, we verdienen dus weer geld. Bovendien, ik kan maandelijks echt heel fraaie vaarzen uitzoeken.'

Osinga heeft vaste adressen waar hij regelmatig veertig vaarzen ineens koopt. 'Dankzij genomic selection zie je dat de veestapels veel uniformer zijn geworden. Er zijn veel minder negatieve verrassingen bij het stiergebruik, slechte stieren worden gewoon niet meer ingezet.' Helemaal uitsluiten dat hij weer zelf jongvee gaat opfokken, doet Osinga overigens niet. 'Het gebruik van vleesstieren was nog nooit zo hoog in de VS. Je merkt dat ook aan de dalende hoeveelheid jongvee. Als het zo blijft doorgaan, ga ik misschien wel weer insemineren met holsteinstieren. Het kost me drie jaar investeren, maar dan heb ik gewoon weer eigen aanwas. Maar voor nu heb ik al het geld voor die jongveeopfok mooi in eigen zak kunnen houden.'